

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6781/2545

นาย ประชา ฤวิวัฒน์กิจโจทก์ นางสาว ลิขิตา ว่องเพิ่มผลจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1363, ป.พ.พ. มาตรา 1364

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1363 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ แต่จะเรียกให้แบ่งในเวลาไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้การแบ่งทรัพย์สินในเวลานั้นจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของรวมคนอื่น การที่โจทก์และจำเลยถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินพิพาท โดย หจก. อ. ที่มีโจทก์และจำเลยเป็นหุ้นส่วนและได้เลิกกิจการไปแล้วเปิดดำเนินกิจการอยู่ในอาคารบนที่ดินทั้งโจทก์และจำเลยมีปัญหาจนถึงขนาดจำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญา โจทก์จึงมิได้เข้าไปในที่ดินและอาคารพิพาทอีก แม้จะปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้ครอบครองที่ดินและอาคารพิพาท แต่ก็เกินไปเพื่อประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียว มิใช่เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมคนอื่นด้วย ดังนั้น การที่โจทก์ฟ้องแบ่งกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าวจะฟังว่าโจทก์ฟ้องขอแบ่งในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้ การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยเอาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทออกขายทอดตลาดเอาเงินที่ขายได้แบ่งให้โจทก์ครึ่งหนึ่งในทันทีนั้นไม่ถูกต้อง เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 ได้บัญญัติกำหนดวิธีการแบ่งทรัพย์สินของเจ้าของรวมไว้เป็นขั้นตอนแล้ว ศาลฎีกามีอำนาจแก้ไขโดยให้จำเลยแบ่งที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่ง โดยให้โจทก์จำเลยแบ่งทรัพย์สินกันเองก่อน เมื่อไม่สามารถแบ่งได้ให้ประมูลราคาระหว่างกันเอง ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้นำทรัพย์สินดังกล่าวออกขายทอดตลาด ได้เงินสุทธิเท่าใดให้แบ่งกันคนละครึ่ง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างแบ่งเงินให้โจทก์ครึ่งหนึ่งจำเลยให้การ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยเอาที่ดินโฉนดเลขที่ 7036 ตำบลท่าผา (บางพัง)อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พร้อมอาคารเลขที่ 104 ตำบลท่าผา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี บนที่ดินออกขายทอดตลาดเอาเงินที่ขายได้แบ่งให้โจทก์ครึ่งหนึ่งจำเลยอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษายืนจำเลยฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่าโจทก์และจำเลยเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินโฉนดเลขที่ 7036 ตำบลท่าผา (บางพัง) อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งมีอาคารเลขที่ 104 ปลูกอยู่ในที่ดินดังกล่าว มีปัญหาต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยประการแรกว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุมหรือไม่ เห็นว่า โจทก์บรรยายฟ้องว่าโจทก์และจำเลยมีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินโฉนดเลขที่ 7036 ตำบลท่าผา (บางพัง) อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน โจทก์มีความประสงค์จะขอแบ่งกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่จำเลยไม่ยอมจึงขอให้นำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งกันคนละครึ่ง จึงเป็นคำฟ้องที่บรรยายแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับรวมทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นว่านั้นครบถ้วนเพียงพอให้จำเลยเข้าใจได้แล้ว ส่วนที่จำเลยฎีกาอ้างว่าโจทก์ไม่บรรยายฟ้องให้แจ้งชัดว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารที่พิพาทร่วมกับจำเลยคนละครึ่งได้อย่างไร โจทก์ได้ชำระค่าที่ดินและค่าก่อสร้างเป็นเงินเท่าใดนั้น เป็นเพียง

รายละเอียดที่สามารถนำสืบได้ในชั้นพิจารณา ฟ้องโจทก์จึงไม่เคลือบคลุม ส่วนที่จำเลยฎีกาว่า โจทก์ฟ้องขอแบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควร จึงฟ้องขอให้แบ่งทรัพย์สินไม่ได้นั้น เห็นว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1363 เจ้าของรวมคนหนึ่ง ๆ มีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ แต่จะเรียกให้แบ่งทรัพย์สินในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้ดังนั้นข้อความที่ว่า ในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรนั้นจึงเป็นข้อยกเว้นหลักทั่วไปที่ว่าเจ้าของรวมสามารถเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมทุกคน ป้องกันมิให้มีการแบ่งทรัพย์สินในเวลานั้นจะทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของรวมคนอื่น การที่โจทก์และจำเลยถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินโฉนดเลขที่ 7036 และอาคารเลขที่ 104 ที่พิพาทตามฟ้อง โดยที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด อนุชามอเตอร์เซลล์ที่มีโจทก์และจำเลยเป็นหุ้นส่วนเพียงสองคนเปิดดำเนินกิจการอยู่ในอาคารดังกล่าวและห้างหุ้นส่วนดังกล่าวเลิกกิจการไปแล้ว โดยนายทะเบียนจดทะเบียนเลิกห้างเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2541 ก่อนที่โจทก์จะยื่นฟ้องคดีนี้ ทั้งโจทก์จำเลยมีปัญหาทะเลาะวิวาทกันถึงขนาดจำเลยฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญา หลังจากนั้นโจทก์ไม่ได้เข้าไปในที่ดินและอาคารที่พิพาทอีก แม้ว่าจำเลยจะเป็นผู้ครอบครองที่ดินและอาคารพิพาทก็เป็นเพื่อผลประโยชน์ของจำเลยฝ่ายเดียว มิใช่เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมคนอื่น การที่โจทก์ฟ้องแบ่งกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าวจะฟังว่าโจทก์ฟ้องขอแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในเวลาที่ไม่เป็นโอกาสอันควรไม่ได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 7 พิพากษามาชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น แต่ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้จำเลยเอาที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทออกขายทอดตลาดเอาเงินที่ขายได้แบ่งให้โจทก์ครึ่งหนึ่งในทันทีนั้นไม่ถูกต้อง เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยกรรมสิทธิ์รวม มาตรา 1364 ได้บัญญัติกำหนดวิธีการแบ่งทรัพย์สินของเจ้าของรวมไว้เป็นขั้นตอน ศาลฎีกาจึงเห็นสมควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง"พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยแบ่งที่ดินโฉนดเลขที่ 7036 ตำบลท่านา (บางพัง) อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พร้อมอาคารเลขที่ 104 ที่ปลูกสร้างอยู่บนที่ดินดังกล่าวให้แก่โจทก์ครึ่งหนึ่งโดยให้โจทก์จำเลยแบ่งทรัพย์สินดังกล่าวกันเองก่อน เมื่อไม่สามารถแบ่งได้ให้ประมูลราคาระหว่างกันเอง ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ให้นำทรัพย์สินดังกล่าวออกขายทอดตลาดได้เงินสุทธิเท่าใดให้แบ่งกันคนละครึ่ง นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 7

องค์คณะ

มานะ ศุภวิริยกุล · วิรัช ลิ้มวิชัย · สดศรี สัตยธรรม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/6781/2545>